TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2017. gada 20. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2000/60/EK – Eiropas Savienības politika ūdens resursu jomā – 4. panta 1. punkts un 14. panta 1. punkts – Pienākums novērst ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos un veicināt visu ieinteresēto pušu efektīvu iesaisti direktīvas īstenošanā – Orhūsas konvencija – Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem – 6. pants un 9. panta 3. un 4. punkts – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Projekts, kas var ietekmēt ūdens stāvokli – Administratīvais atļaujas piešķiršanas process – Vides aizsardzības organizācija – Pieteikums par administratīvā procesa dalībnieka statusa atzīšanu – Iespēja atsaukties uz tiesībām, kas izriet no Direktīvas 2000/60/EK – Procesa dalībnieka statusa un tiesību celt prasību zaudēšana, ja minētās tiesības administratīvā procesa laikā nav tikušas izvirzītas savlaicīgi

Lieta C-664/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 26. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 14. decembrī, tiesvedībā

Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation

pret

Bezirkshauptmannschaft Gmünd.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referents) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 15. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* vārdā – *L. E. Riegler, Rechtsanwalt*,

– Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer* un *C. Vogl*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *M. de Ree*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *L. Pignataro-Nolin*, kā arī *C. Hermes* un *E. Manhaeve*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2017. gada 12. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīvas 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV 2000, L 327, 1. lpp.), 4. pantu vai šo direktīvu kopumā, un Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā un kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija"), 9. panta 3. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* (Vides, sugu un ainavu aizsardzības organizācija, Austrija; turpmāk tekstā – "*Protect*") un *Bezirkshauptmannschaft Gmünd* (Gmindas iecirkņa pārvaldes iestāde, Austrija) saistībā ar šīs organizācijas lūgumu atzīt tai lietas dalībnieces statusu procesā, kas attiecas uz *Aichelberglift Karlstein GmbH* iesniegto lūgumu pagarināt atļauju, kas saskaņā ar ūdens resursu tiesībām tika piešķirta mākslīgā sniega pūtējam.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

3 Orhūsas konvencijas preambulas 18. apsvērumā ir noteikts:

"Rūpējoties, lai sabiedrībai, tostarp organizācijām, būtu pieejama efektīva tiesvedības sistēma, kas nodrošinātu likumos noteikto interešu aizsardzību un likumību."

4 Šīs konvencijas 2. panta "Definīcijas" 4. un 5. punktā ir paredzēts:

"4. "Sabiedrība" ir viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un – saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi – to apvienības, organizācijas vai grupas.

5. "Ieinteresētā sabiedrība" ir sabiedrība, kuru ietekmē vai varētu ietekmēt lēmumu pieņemšana vides jomā, vai kurai ir interese par to; šīs definīcijas piemērošanas nolūkā par ieinteresētām uzskata tādas nevalstiskās organizācijas, kas veicina vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām."

5 Minētās konvencijas 6. pantā "Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā par īpašām darbībām" ir paredzēts:

"1. Katra puse:

a) piemēro šā panta noteikumus attiecībā uz lēmumiem par to, vai atļaut veikt ierosinātās darbības, kas uzskaitītas I pielikumā;

b) saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem piemēro šā panta noteikumus arī attiecībā uz lēmumiem par ierosinātajām darbībām, kuras nav uzskaitītas I pielikumā un kurām var būt nozīmīga ietekme uz vidi. Šādā gadījumā Puses nosaka, vai šie noteikumi attiecas uz ierosināto darbību;

[..]

2. Ieinteresēto sabiedrību savlaicīgi un efektīvi, attiecīgi ar publisku paziņojumu vai individuāli, informē par vides lēmumu pieņemšanas procedūras sākšanu. [..]

[..]

3. Sabiedrības dalības procedūrās dažādiem to posmiem paredz pamatotus termiņus, atvēlot pietiekamu laiku, lai sabiedrību informētu saskaņā ar šā panta 2. punktu un lai sabiedrība varētu sagatavoties un efektīvi piedalīties ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procesā.

4. Katra Puse nodrošina sabiedrības dalību jau procesa sākumā, kad vēl ir iespējami jebkādi risinājumi un kad var īstenot efektīvu sabiedrības dalību procesā.

5. Katra Puse, ja tas ir lietderīgi, mudina ikvienu, kas plāno iesniegt pieteikumu atļaujas saņemšanai, jau pirms pieteikuma iesniegšanas noteikt ieinteresēto sabiedrības daļu, iesaistīties diskusijās un sniegt informāciju par paredzamā pieteikuma būtību.

6. Katra Puse prasa, lai kompetentās valsts iestādes – bez maksas, tiklīdz tas ir iespējams un pamatojoties uz attiecīgu lūgumu, ja to paredz attiecīgās valsts tiesību akti – ieinteresētajai sabiedrības daļai izpētes nolūkā nodrošina pieeju visai šajā pantā minētajai informācijai, kas attiecas uz lēmumu pieņemšanu un ir pieejama sabiedrības dalības procesā, neierobežojot Pušu tiesības atteikties izpaust noteiktu informāciju saskaņā ar 4. panta 3. un 4. punktu. [..]

[..]

7. Sabiedrības dalības procedūras dod iespēju sabiedrībai rakstiski vai, attiecīgos gadījumos, sabiedriskās apspriešanas laikā vai publiskās pārrunās ar pieteikuma iesniedzēju, iesniegt jebkādus komentārus, informāciju, analīzi vai viedokļus, ko sabiedrība uzskata par būtiskiem saistībā ar paredzamo darbību.

[..]”

6 Šīs pašas konvencijas 9. panta “Iespēja griezties tiesu iestādēs” 2.–4. punktā ir paredzēts:

“2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem:

a) kuriem ir pamatota interese vai arī

b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas,

ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par pamatotu uzskata ikvienas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības, attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārums, kā paredzēts b) apakšpunktā.

[..]

3. Turklāt, neskarot 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, atbrīvošana no amata, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī saistītām ar nelielām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami."

Savienības tiesības

Direktīva 92/43

7 Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2006. gada 20. novembra Direktīvu 2006/105/EK (OV 2006, L 363, 368. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 92/43"), 6. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli."

Direktīva 2000/60

8 Direktīvas 2000/60 preambulas 11., 19., 27. un 46. apsvērumā ir noteikts:

"(11) Kā izklāstīts Līguma 174. pantā, Kopienas politika attiecībā uz vidi ir veicināt vides kvalitātes saglabāšanas, aizsardzības un uzlabošanas mērķu sasniegšanu, saprātīgi un racionāli izmantojot dabas resursus, un tās pamatā jābūt piesardzības principam, kā arī principam, ka jāveic preventīvi pasākumi, ka kaitējums videi pirmām kārtām jānovērš pašos pirmsākumos un ka piesārņotājam ir jāmaksā.

[..]

(19) Šīs direktīvas mērķis ir saglabāt un uzlabot ūdens vidi Kopienā. Šis mērķis galvenokārt attiecas uz attiecīgo ūdens resursu kvalitāti. [..]

[..]

(27) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir panākt prioritāru bīstamu vielu iznīcināšanu un sekmēt tāda koncentrācijas līmeņa sasniegšanu jūras vidē, kas tuvojas fona līmenim dabā sastopamajām vielām.

[..]

(46) Lai nodrošinātu plašas sabiedrības, tostarp ūdens resursu lietotāju, līdzdalību upes baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādē un koriģēšanā, ir jāsniedz pienācīga informācija par plānotajiem pasākumiem un jāziņo par panākumiem to īstenošanā, lai iesaistītu plašu sabiedrību, pirms tiek pieņemti galīgie lēmumi par vajadzīgajiem pasākumiem."

9 Direktīvas 2000/60 1. pantā "Mērķis" ir paredzēts:

"Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt iekšējo virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un gruntsūdeņu aizsardzību, kas:

a) novērš turpmāku ūdens ekosistēmu stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā un nostiprina to, kā arī aizsargā sauszemes ekosistēmas un mitrzemes, kas tieši atkarīgas no ūdens ekosistēmām, ciktāl tas attiecas uz to vajadzībām pēc ūdens;

b) veicina ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu, pamatojoties uz pieejamo ūdens resursu ilglaicīgu aizsardzību;

c) ir vērsta uz ūdens vides pastiprinātu aizsardzību un uzlabošanu, tostarp pieņemot īpašus pasākumus, lai pakāpeniski samazinātu prioritāru vielu izplūdes, emisijas un zudumus, kā arī izbeigtu vai pakāpeniski pārtrauktu prioritāru bīstamu vielu izplūdes, emisijas un zudumus;

[..]."

10 Šīs direktīvas 4. panta "Vides aizsardzības mērķi" 1. punktā ir noteikts:

"Ieviešot praksē pasākumu programmas, kas precizētas upju baseinu apsaimniekošanas plānos:

a) attiecībā uz virszemes ūdeņiem
   i) dalībvalstis īsteno vajadzīgos pasākumus, lai novērstu visu virszemes ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, ievērojot 6. un 7. punktu un neierobežojot 8. punktu;
   ii) dalībvalstis aizsargā, stiprina un atjauno visus virszemes ūdens objektus, ievērojot iii) apakšpunktu attiecībā uz stipri pārveidotiem ūdens objektiem, nolūkā panākt labu virszemes ūdeņu stāvokli vēlākais 15 gadus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas, saskaņā ar V pielikumā paredzētajiem noteikumiem, ievērojot saskaņā ar 4. punktu noteiktos pagarinājumus un ievērojot 5., 6. un 7. punktu, neierobežojot 8. punktu;
   iii) dalībvalstis aizsargā, stiprina un atjauno visus mākslīgus un stipri pārveidotos ūdens objektus, nolūkā panākt labu ekoloģisko potenciālu un labus virszemes ūdeņu ķīmiskos rādītājus vēlākais 15 gadus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas, saskaņā ar V pielikumā paredzētajiem noteikumiem, ievērojot saskaņā ar 4. punktu noteiktos pagarinājumus un ievērojot 5., 6. un 7. punktu, neierobežojot 8. punktu;

[..]."

11 Direktīvas 2000/60 14. pantā "Sabiedrības informēšana un apspriešanās" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis veicina visu ieinteresēto pušu efektīvu iesaisti šīs direktīvas īstenošanā, jo īpaši upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādē, pārskatīšanā un koriģēšanā. Dalībvalstis nodrošina to, ka par katru upes baseinu tiek publicēti un sabiedrībai, tostarp lietotājiem, novērojumu sniegšanai ir pieejami šādi dokumenti:

[..]

2. Dalībvalstis nosaka vismaz sešu mēnešu ilgu laika posmu rakstveida piezīmju izteikšanai par minētajiem dokumentiem, lai nodrošinātu aktīvu iesaisti un apspriešanos.

[..]"

Austrijas Republikas tiesības

12 *Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz* (Vispārējais administratīvā procesa likums), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*AVG*"), 8. pantā ir noteikts:

"Personas, kuras gūst labumu no iestādes rīcības vai uz kurām tā attiecas, ir ieinteresētās personas; ja tās ir ieinteresētas attiecībā uz šo rīcību saistībā ar tiesībām vai ar tiesībām pamatotu interesi, tās procesā ir viena no pusēm."

13 *AVG* 41. pantā ir paredzēts:

"(1) Sēde ir jāsasauc, personīgi informējot zināmos procesa dalībniekus. Ja procesa dalībnieki var būt vēl citas personas, par sēdi ir arī jāpaziņo, izvietojot paziņojumu uz pašvaldības oficiālā ziņojumu dēļa vai izsludinot to iestādes oficiāliem paziņojumiem paredzētā laikrakstā vai iestādes elektroniskajā oficiālajā vēstnesī.

(2) [..] Paziņojumā par sēdes sasaukšanu ir jābūt ietvertai attiecībā uz uzaicinājumiem paredzētajai informācijai, ieskaitot norādi uz 42. pantā paredzētajām sekām. [..]"

14 Saskaņā ar *AVG* 42. panta 1. punktu:

"Ja par sēdi ir paziņots atbilstoši 41. panta 1. punkta otrajam teikumam un administratīvajos noteikumos paredzētajā īpašajā formā, minētā sekas ir tādas, ka persona zaudē savu lietas dalībnieces statusu, ja tā neceļ iebildumus vēlākais dienā pirms sēdes sākuma iestādē tās darba laikā vai sēdes laikā. Ja administratīvajos noteikumos nekas nav noteikts par paziņojuma formu, pirmajā teikumā paredzētās tiesiskās sekas iestājas, ja par sēdi ir ticis paziņots 41. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētajā veidā un atbilstošā formā."

15 *Wasserrechtsgesetz* (Likums par ūdens resursiem) tā redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*WRG*"), 102. pants ir izteikts šādi:

"(1) Procesa dalībnieki ir:

a) pieteikuma iesniedzējs;

b) jebkurš, kuru ir skārusi kāda pienākuma izpilde, iebildumu necelšana vai bezdarbība vai kura tiesības [..] ir citādi ietekmētas, jebkurš, kam ir tiesības nodarboties ar zveju [..] vai lietošanas tiesības [..], vai arī personas, kuras apgalvo kāda konflikta esamību;

[..]

(2) Tostarp ieinteresētās personas statuss [*AVG*] 8. panta izpratnē – atbilstoši attiecīgās sēdes mērķim un ciktāl nav ticis piešķirts procesa dalībnieka statuss saskaņā ar 1. punktu – ir personām, kurām ir interese izmantot valstij piederošās zemes, jebkuram lietu tiesību īpašniekam attiecībā uz skarto nekustamo īpašumu, jebkuram iespējamajam labuma guvējam no iekārtas saglabāšanas vai pamešanas, vai tiesību uz ūdens izmantošanu beigšanās, un iebildumu izteikšanas attiecībā uz projektiem [..] beigās jebkurai personai, kura ir uzskatāma par procesa dalībnieku (1. punkts) šo projektu īstenošanas laikā.

(3) Ieinteresētajām personām ir tiesības atsaukties uz savām interesēm procesa laikā, bet tām nav tiesību iesniegt iebildumus.

[..]"

16 No *WRG* 145. panta b) punkta izriet, ka šī federālā likuma mērķis tostarp ir transponēt Direktīvu 2000/60.

17 *Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000* (2000. gada Likums par ietekmes uz vidi novērtējumu, *BGBl.* 697/1993), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*UVP-G 2000*"), mērķis ir transponēt Austrijas tiesību sistēmā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvu 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.).

18 Saskaņā ar *UVP-G 2000* 19. panta 7. punktu vides aizsardzības organizācija, kas atbilst šī 19. panta 6. punktā noteiktajām prasībām, var lūgt, lai tā tiktu atzīta par procesa dalībnieci ar mērķi īstenot tiesības, kas saistītas ar lietas dalībnieka statusu procesā, kurš attiecas uz projektiem, kas īstenojami noteiktās Vācijas federālajās zemēs.

19 Saskaņā ar *UVP-G 2000* 19. panta 10. punktu šādi atzītās vides aizsardzības organizācijas var pieprasīt, lai šajos procesos tiktu ievērotas vides aizsardzības tiesību normas, tostarp tiesā, ciktāl tās administratīvajā procesā, it īpaši *UVP-G 2000* 9. panta 1. punktā paredzētās lietas materiālu publiskās izvērtēšanas laikā, kam jāilgst vismaz seši mēneši, ir rakstveidā iesniegušas savus iebildumus.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

20 *Aichelberglift Karlstein* saskaņā ar *WRG* iesniedza lūgumu pagarināt atļauju slēpošanas kūrortā esošajam mākslīgā sniega pūtējam, kam piesaistīts rezervuārs, kurā ūdens tiek iesūknēts no Ainzīdlbahas upes [*Einsiedlbach*], kura tek cauri Austrijai.

21 Šajā administratīvajā procesā *Protect*, atbilstoši *UVP-G 2000* 19. panta 7. punktam atzīta vides aizsardzības organizācija, lūdza tai atzīt procesa dalībnieces statusu un iesniedza iebildumus pret minētās atļaujas piešķiršanu, pamatojoties uz Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktu un Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu.

22 Tā, pamatojoties uz pētījumiem, apgalvoja, ka aplūkotajam projektam esot ievērojama ietekme uz aizsargātajām teritorijām saskaņā ar Direktīvu 92/43, it īpaši sniega pūtēja radīto trokšņu dēļ, un ka tas būtiski apdraudētu dažas šajās teritorijās mītošās sugas, tostarp vairākas aizsargāto putnu sugas, kuru dzīvotne jau esot apdraudēta esošo iekārtu dēļ, kas jau turklāt esot radījis noteiktu sugu izzušanu minētajās teritorijās.

23 Pēc sēdes attiecībā uz atļaujas pieteikumu, kura notika 2013. gada 4. jūlijā saskaņā ar *AVG* 41. un 42. pantā paredzētajiem nosacījumiem Gmindas iecirkņa pārvaldes iestāde ar 2013. gada 4. novembra lēmumu piešķīra *Aichelberglift Karlstein* lūgto atļauju.

24 Šī iestāde noraidīja *Protect* iesniegto lūgumu un iebildumus, jo tā neesot atsaukusies uz ūdens resursu tiesībās aizsargāto tiesību aizskārumu un tādēļ tai neesot tiesību uz procesa dalībnieces statusu.

25 2013. gada 4. novembra lēmumā ir minēta atsauce uz agrāku lēmumu, ar kuru par vides aizsardzību kompetentā iestāde, pamatojoties uz ziņojumu par aplūkotā projekta iespējamās ietekmes uz aizsargātajām teritorijām atbilstoši Direktīvai 92/43 novērtējumu, atzina, ka nav nepieciešams iebilst pret atļaujas piešķiršanu šim projektam saskaņā ar tiesisko regulējumu par dabas aizsardzību.

26 Līdz ar to *Protect* cēla prasību par 2013. gada 4. novembra lēmumu, atsaucoties uz Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta un Direktīvas 2000/60 tiesību normu pārkāpumu, it īpaši apgalvojot, ka, tā kā šajā direktīvā ir noteikts pienākums saglabāt labu ūdens ekoloģisko stāvokli, jau esošo sniega pūtēju radītā attiecīgo ūdeņu ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanās esot acīmredzama.

27 *Landesverwaltungsgericht Niederösterreich* (Lejasaustrijas federālās zemes Administratīvā tiesa, Austrija) noraidīja *Protect* prasību, pamatojoties uz to, ka tā esot zaudējusi savu procesa dalībnieces statusu saskaņā ar *AVG* 42. pantu, jo tā neesot atsaukusies uz ūdens resursu tiesībās aizsargātajām tiesībām administratīvā procesa un vēlākais sēdes laikā, līdz ar to Orhūsas konvencija valsts tiesībās neesot tieši piemērojama.

28 Līdz ar to *Protect* vērsās iesniedzējtiesā "Revision" kārtībā, apgalvojot, ka atbilstoši Orhūsas konvencijas 2. panta 4. un 5. punktam, kā arī 9. panta 3. punktam tai esot piešķirts dalībnieces statuss procesā, kas attiecas uz ūdens resursu tiesību piemērošanu, un ka tai esot tiesiska interese, lai tiktu ievērotas Savienības tiesību normas vides aizsardzības jomā, tostarp it īpaši Direktīvas 2000/60 normas, kas būtiski tiekot pārkāptas ar projektu pamatlietā.

29 Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2000/60 [..] 4. pants vai minētā direktīva kopumā piešķir vides aizsardzības organizācijai procedūrā, kurā nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2011/92 [..], tiesības, kuru aizsardzībai tai saskaņā ar [Orhūsas konvencijas] 9. panta 3. punktu ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

2) Vai no Orhūsas konvencijas tiesību normām izriet prasība nodrošināt šo tiesību izmantošanas iespēju jau procesā pārvaldes iestādē vai arī pietiek ar iespēju nodrošināt tiesību aizsardzību tiesā pret pārvaldes iestādes lēmumu?

3) Vai ir pieļaujami tas, ka valsts procesuālajās tiesībās, kā [*AVG*] 42. pantā, vides aizsardzības organizācija – tāpat kā arī citi procesa dalībnieki – tiek mudināta celt laicīgi savus iebildumus nevis tikai prasībā administratīvajā tiesā, bet gan jau procedūrā pārvaldes iestādēs, jo pretējā gadījumā tā zaudē savu lietas dalībnieces statusu un arī vairs nevar celt prasību administratīvajā tiesā?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

30 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2000/60 4. pants vai minētā direktīva kopumā ir jāinterpretē tādējādi, ka vides aizsardzības organizācijai saskaņā ar Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktu ir tiesības tiesā apstrīdēt lēmumu par atļaujas piešķiršanu, kas ir reglamentēts vienīgi ūdens resursu tiesībās, projektam, attiecībā uz kuru nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2011/92.

31 Tiesa jau ir nospriedusi, ka Direktīvas 2000/60 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta i)–iii) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm – izņemot, ja ir noteikts izņēmums, – ir pienākums atteikt atļauju konkrētam projektam, ja tas var izraisīt virszemes ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanos vai ja tas apdraud virszemes ūdeņu laba stāvokļa vai šādu ūdeņu laba ekoloģiskā potenciāla un laba ķīmiskā stāvokļa sasniegšanu šajā direktīvā paredzētajā termiņā (spriedums, 2015. gada 1. jūlijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 51. punkts.)

32 Šādā kontekstā Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2000/60 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts neaprobežojas tikai ar programmatisku formulējumu noteiktiem vienkāršiem plānošanas un pārvaldes mērķiem, bet gan nosaka pienākumu novērst ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanos, kas rada saistošas sekas dalībvalstīm, līdzko ir noteikts attiecīgā ūdens objekta ekoloģiskais stāvoklis attiecībā uz katru no šajā direktīvā noteiktā procesa stadijām, un it īpaši apstiprinot atsevišķus projektus saskaņā ar minētajā 4. pantā paredzēto izņēmumu sistēmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 1. jūlijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 43. un 48. punkts.)

33 Direktīvas 2000/60 4. pants tādējādi ir saistīts ar tāda galvenā mērķa īstenošanu, uz kuru ir vērsti saskaņā ar šo direktīvu veiktie pasākumi, kuri, kā tas izriet no tās 1. panta, skatot to kopsakarā ar minētās direktīvas preambulas 11., 19. un 27. apsvērumu, nozīmē nodrošināt vides aizsardzību un it īpaši saglabāt un uzlabot Savienības ūdens vides kvalitāti.

34 Principā izslēdzot, ka skartās personas var atsaukties uz direktīvā noteiktajiem pienākumiem, netiktu ievērots direktīvas saistošais spēks, kas tai ir piešķirts LESD 288. pantā. Direktīvas 2000/60 lietderīgā iedarbība, kā arī tās vides aizsardzības mērķis, kas ir atgādināts šī sprieduma iepriekšējā punktā, prasa, lai privātpersonas vai attiecīgā gadījumā pienācīgi izveidota vides aizsardzības organizācija tiesā varētu uz to atsaukties, un valsts tiesas varētu ņemt vērā šo direktīvu kā Savienības tiesību elementu, lai it īpaši pārbaudītu, vai valsts iestāde, kura ir izsniegusi atļauju saistībā ar projektu, kas var ietekmēt ūdens stāvokli, ir ievērojusi tai minētās direktīvas 4. pantā uztiktos pienākumus, it īpaši pienākumu novērst ūdens stāvokļa pasliktināšanos, un līdz ar to nav pārkāpusi šajā tiesību normā kompetentajām valsts iestādēm noteiktās rīcības brīvības robežas (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2008. gada 25. jūlijs, *Janecek*, C-237/07, EU:C:2008:447, 37. punkts, un 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 44. punkts).

35 Turklāt saskaņā ar iedibinātu Tiesas judikatūru dalībvalstu tiesām atbilstoši lojālas sadarbības principam, kas ietverts LES 4. panta 3. punktā, ir jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām, turklāt saskaņā ar LES 19. panta 1. punktu dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (it īpaši skat. spriedumu, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

36 Konkrēti attiecībā uz tādas vides aizsardzības organizācijas kā *Protect* tiesībām celt prasību par lēmumiem par atļaujas piešķiršanu projektiem, kas var būt pretrunā Direktīvas 2000/60 4. pantā noteiktajam pienākumam novērst ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanos, ir skaidrs, ka lēmums par

atļaujas piešķiršanu pamatlietā neattiecas uz kādu no Orhūsas konvencijas I pielikumā minētajām darbībām, līdz ar to šim lēmumam nav piemērojams šīs konvencijas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts, ne arī šī iemesla dēļ minētās konvencijas 9. panta 2. punkts.

37 Līdz ar to rodas jautājums, vai *Protect* pamatlietā saskaņā ar Orhūsas konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu var pamatot tiesības celt prasību ar šīs konvencijas 9. panta 2. punktu, balstoties uz to, ka šajā gadījumā valsts iestāde agrākā procesā, ņemot vērā projekta ietekmes uz teritoriju, kas ir aizsargāta atbilstoši Direktīvai 92/43, novērtējumu, ir izvērtējusi, vai šis projekts neapdraudēs šīs teritorijas viengabalainību minētās direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē.

38 Kompetento valsts iestāžu Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta ietvaros pieņemtie lēmumi, kuri tostarp attiecas uz tādu secinājumu atbilstošo raksturu, kas izdarīti par plāna vai projekta ietekmes uz vidi aizsargājamajā teritorijā – saistībā ar šī projekta vai plāna risku teritorijas viengabalainībai – novērtējumu, un neatkarīgi no tā, vai tie ir patstāvīgi vai ietverti lēmumā par atļaujas piešķiršanu, ir paredzēti Orhūsas konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā un līdz ar to ietilpst šīs konvencijas 9. panta 2. punkta piemērošanas jomā, ciktāl šajos lēmumos ir paredzēts, ka kompetentajām iestādēm pirms jebkādas darbības atļaušanas iepriekš ir jāizvērtē, vai šī darbība izskatāmās lietas apstākļos var radīt būtisku ietekmi uz vidi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 56. un 57. punkts).

39 Tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect*, kas atbilst Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punktā paredzētajām prasībām, lai tai būtu piemērojams jēdziens "ieinteresētā sabiedrība" šīs tiesību normas izpratnē, ir jāspēj šīs konvencijas 9. panta 2. punkta paredzētās prasības ietvaros atsaukties uz valsts tiesību normām, ar kurām tiek īstenotas Savienības tiesības vides jomā, tostarp valsts tiesību normām, kas izriet no Direktīvas 92/43 6. panta, kā arī Savienības vides tiesību normām, kurām ir tieša iedarbība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 59. un 60. punkts).

40 Tomēr šajā gadījumā šķiet, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ka *Protect*, lai arī tā atļaujas piešķiršanas procesā ir izvirzījusi iebildumus, kas attiecas uz Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta pārkāpumu, vēlas apstrīdēt šajā procesā pieņemto lēmumu par atļaujas piešķiršanu vienīgi tādēļ, ka tas ir pretrunā valsts ūdens resursu tiesībām, kuru mērķis ir transponēt Direktīvu 2000/60, taču tā nav apstrīdējusi agrāko lēmumu, kas tika pieņemts saskaņā ar 6. panta 3. punktu.

41 Tā kā kompetentā valsts iestāde ar šo agrāko lēmumu, balstoties uz projekta ietekmes uz teritoriju, kas aizsargāta atbilstoši Direktīvai 92/43, novērtējumu, nolēma, ka ar šo projektu netiks izjaukta šīs teritorijas viengabalainība minētās direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē, no tā varētu arī izrietēt, ka minētais projekts neradīs būtisku ietekmi uz vidi Orhūsas konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, tādējādi, ka uz vēlāko lēmumu, kas pieņemts atbilstoši ūdens resursu tiesībām, neattiecas šīs konvencijas 6. pants, ne arī šī iemesla dēļ minētās konvencijas 9. panta 2. punkts.

42 Tomēr tā tas ir tikai tad, ja iesniedzējtiesa var nodrošināt, ka faktiski ir izslēgts, ka attiecīgajam projektam varētu būt būtiska negatīva ietekme uz to ūdeņu stāvokli, kas ir atļaujas piešķiršanas procesa pamatlietā priekšmets.

43 Vienīgi tad, ja šīs pārbaudes beigās iesniedzējtiesa secinātu, ka šāda būtiska negatīva ietekme ir izslēgta, no tā izrietētu, ka jautājums par to, vai šajā gadījumā tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* ir tiesības celt prasību par lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā Direktīvas 2000/60 4. pantā noteiktajam mērķim novērst ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, ir jāizvērtē saskaņā ar Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktu.

44 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, ja dalībvalsts ievieš procesuālo tiesību normas, kas ir piemērojamas prasībām, kuras ir paredzētas Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā un kuras attiecas uz tādu tiesību īstenošanu, kas vides aizsardzības organizācijai ir piešķirtas Direktīvas 2000/60 4. pantā, lai tiktu pārbaudīti kompetento valsts iestāžu lēmumi saistībā ar pienākumiem, kuri tām uzlikti ar šo pantu, šī dalībvalsts ievieš pienākumu, kas izriet no minētā panta, un tātad ir uzskatāms, ka tā ievieš Savienības tiesības Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 51. panta 1. punkta izpratnē, līdz ar to Harta ir piemērojama (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 52. punkts).

45 Ir skaidrs, ka vienīgi "sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem", ir Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā paredzētās tiesības, līdz ar to šai tiesību normai Savienības tiesībās nav tiešas iedarbības. Tomēr minētajā tiesību normā, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt efektīvu Savienības tiesībās, tostarp vides tiesību normās, paredzēto tiesību aizsardzību tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie* , C-240/09, EU:C:2011:125, 45. un 51. punkts).

46 Kā ģenerāladvokāte norādījusi secinājumu 89. un 90. punktā, Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā paredzētajām tiesībām celt prasību tiktu atņemta jebkāda lietderīgā iedarbība vai pat pati jēga, ja tiktu pieļauts, ka, nosakot šādus kritērijus, noteiktas kategorijas "sabiedrības pārstāvjiem" *a fortiori* "ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem" kā vides aizsardzības organizācijām, kas atbilst Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punktā noteiktajām prasībām, tiek atņemtas jebkādas tiesības celt prasību.

47 Šādu kritēriju noteikšana it īpaši nevar atņemt vides aizsardzības organizācijām iespēju pārbaudīt no Savienības vides tiesībām izrietošo normu ievērošanu arī tādēļ, ka šādas normas pārsvarā ir vērstas uz sabiedrības interesēm, nevis tikai privātpersonu individuālo interešu aizsardzību, un minēto organizāciju uzdevums ir aizsargāt sabiedrības intereses (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 12. maijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 46. punkts).

48 Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā ietvertie vārdi "attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktie kritēriji", ja tie nozīmē, ka līgumslēdzējas valstis saglabā rīcības brīvību šīs tiesību normas īstenošanā, nedrīkst pieļaut, ka tās nosaka tādus kritērijus, kuri ir tik stingri, ka vides aizsardzības organizācijām būtu faktiski neiespējami apstrīdēt šajā tiesību normā minētās darbības vai bezdarbības.

49 Šajā gadījumā attiecībā uz Austrijas tiesībās noteiktajiem "kritērijiem" iesniedzējtiesa norāda, ka dalībnieka statusa atzīšana procesā pamatlietā, proti, procesā atbilstoši ūdens resursu tiesībām, vides aizsardzības organizācijas, kurām nav nekādu subjektīvo publisko tiesību, nevar pamatoties uz *WRG* tiesību normām, it īpaši šī likuma 102. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu.

50 Turklāt šī tiesa skaidro, ka saskaņā ar Austrijas tiesībām tikai tās fiziskās vai juridiskās personas, kurām ir administratīvā procesa dalībnieka statuss, var celt prasību tiesā, lai izvirzītu savu tiesību aizskārumu.

51 Šķiet, ka no šiem valsts tiesību elementiem izriet, ka vides aizsardzības organizācija, ja vien nav atzīts tās dalībnieces statuss procesā, kas notiek atbilstoši ūdens resursu tiesībām, un pat ja tā atbilst Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punktā noteiktajām prasībām, lai uz to attiektos jēdziens "ieinteresētā sabiedrība", atbilstoši Austrijas tiesībām nevar celt prasību valsts tiesā, lai apstrīdētu lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā Direktīvas 2000/60 4. pantā noteiktajam mērķim novērst ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos.

52 Tādējādi, izslēdzot jebkādas vides aizsardzības organizāciju tiesības celt prasību par šādu lēmumu par atļaujas piešķiršanu, attiecīgās valsts procesuālās tiesības ir pretrunā prasībām, kas izriet no Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu.

53 Šajā gadījumā no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *a priori* nav izslēgts, ka tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* tomēr varētu tikt atzīts procesa dalībnieces statuss, pamatojoties uz *AVG* 8. pantā ietvertās vispārīgās tiesību normas interpretāciju.

54 Attiecībā uz pēdējo minēto ir jāatgādina, ka iesniedzējtiesai tomēr, cik vien iespējams, procesuālās tiesības par nosacījumiem, kas jāizpilda, lai varētu celt prasību, ir jāinterpretē atbilstoši gan Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta mērķiem, gan efektīvas tiesību, kas piešķirtas ar Savienības tiesībām, aizsardzības tiesā mērķiem, lai tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* ļautu tiesā apstrīdēt lēmumu, kas pieņemts administratīvā procesa rezultātā un kas var būt pretrunā Savienības vides tiesībām (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 52. punkts).

55 Tomēr, ja šāda Savienības tiesībām saderīga interpretācija izrādītos neiespējama, iesniedzējtiesai tajā izskatāmajā strīdā būtu jāatstāj nepiemērots valsts procesuālo tiesību noteikums, saskaņā ar kuru attiecīgajai vides aizsardzības organizācijai ir jābūt procesa dalībnieces statusam, lai varētu celt prasību par lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā tādam Direktīvas 2000/60 4. pantā noteiktajam mērķim kā novērst ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos.

56 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts tiesai, kurai ir pienākums savas kompetences ietvaros piemērot Savienības tiesību normas, ir arī pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu efektivitāti, pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā nepiemērojot tām pretrunā esošas, pat vēlāk pieņemtas valsts tiesību normas, bez pienākuma lūgt vai sagaidīt, kad tās tiks atceltas likumdošanas ceļā, vai izmantojot kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (it īpaši skat. spriedumus, 1978. gada 9. marts, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21. un 24. punkts, un 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 40. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

57 Ar prasībām, kas izriet no pašas Savienības tiesību dabas, nav saderīga neviena valsts tiesiskās kārtības norma vai likumā noteikta administratīvā vai tiesu prakse, kuras rezultātā samazinātos Savienības tiesību efektivitāte, ja tiesai, kuras kompetencē ir piemērot šīs tiesības, tiktu liegtas pilnvaras šajā piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kuras, iespējams, rada šķēršli Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei (it īpaši skat. spriedumus, 1978. gada 9. marts, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 22. punkts, un 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 41. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

58 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka vides aizsardzības organizācijai, kas ir pienācīgi izveidota un darbojas saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām prasībām, ir jāspēj tiesā apstrīdēt lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā tādam mērķim novērst ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, kāds noteikts Direktīvas 2000/60 4. pantā.

Par otro jautājumu

59 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tādā situācijā kā pamatlietā Orhūsas konvencijas ievērošana ir nodrošināta, ja dalībvalsts ir paredzējusi tiesības celt prasību tiesā par attiecīgo administratīvo lēmumu, vai arī, lai minētā konvencija būtu ievērota, turklāt ir nepieciešams, ka jau administratīvā procesa laikā bija iespēja atsaukties uz tiesībām, kas izriet no Direktīvas 2000/60.

60 No atbildes uz pirmo jautājumu izriet, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* ir jāspēj tiesā apstrīdēt lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā tādam mērķim novērst ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, kāds noteikts Direktīvas 2000/60 4. pantā.

61 Tomēr jautājums par to, vai *Protect* no Orhūsas konvencijas izriet arī tiesības piedalīties administratīvajā atļaujas piešķiršanas procesā, lai tā šajā procesā varētu atsaukties uz iespējamu Direktīvas 2000/60 4. panta pārkāpumu, ir atsevišķs jautājums, kas jāizvērtē vienīgi saskaņā ar šīs konvencijas 6. pantu, tiesību normu, kas, kā Tiesa ir atgādinājusi, ir neatņemama Savienības tiesību daļa (spriedums, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 45. punkts).

62 Līdzdalība vides lēmumu pieņemšanā ir nošķirta no tiesībām celt prasību tiesā, un tai ir cits mērķis; pēdējās minētās tiesības attiecīgā gadījumā var tikt īstenotas attiecībā uz šajā procesā pieņemtu lēmumu (šajā nozīmē skat. 2009. gada 15. oktobris, *Djurgården–Lilla Värtans Miljöskyddsförening*, C-263/08, EU:C:2009:631, 38. punkts).

63 Kā izriet no Orhūsas konvencijas 6. panta 3., 4. un 7. punkta, tajā sabiedrībai it īpaši tiek piešķirtas tiesības "efektīvi piedalīties ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procesā", "rakstiski vai attiecīgos gadījumos sabiedriskās apspriešanas laikā vai publiskās pārrunās ar pieteikuma iesniedzēju[, iesniedzot] jebkādus komentārus, informāciju, analīzi vai viedokļus, ko sabiedrība uzskata par būtiskiem saistībā ar paredzamo darbību". Šai dalībai ir jāsākas "procesa sākumā, kad vēl ir iespējami jebkādi risinājumi un kad var īstenot faktisku sabiedrības dalību procesā".

64 Tomēr saskaņā ar Orhūsas konvencijas 6. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu šajā pantā piešķirtās līdzdalības tiesības ir piemērojamas tikai tad, ja tiek pieņemts lēmums par ierosinātajām darbībām, kuras vai nu ir uzskaitītas šīs konvencijas I pielikumā, vai arī nav tajā uzskaitītas, bet kurām var būt nozīmīga ietekme uz vidi.

65 Kā izriet no šā sprieduma 36. punkta, ir skaidrs, ka darbība, uz kuru attiecas lēmums par atļaujas piešķiršanu pamatlietā, nav minēta Orhūsas konvencijas I pielikumā.

66 Līdz ar to tikai tad, ja iesniedzējtiesa pārbaudē, kas tai jāveic saskaņā ar to, kas jau tika minēts šī sprieduma 41.–43. punktā, konstatētu, ka projektam pamatlietā var būt nozīmīga ietekme uz vidi Orhūsas konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, it īpaši attiecībā uz tā ūdens stāvokli, uz kuru attiecas atļaujas piešķiršana pamatlietā, *Protect* no Orhūsas konvencijas 6. panta izrietētu tiesības piedalīties administratīvajā atļaujas piešķiršanas procesā, lai šajā procesā izvirzītu iespējamu Direktīvas 2000/60 4. panta pārkāpumu.

67 Turpretī, ja iesniedzējtiesa konstatētu, ka ir izslēgts, ka projektam pamatlietā varētu būtu nozīmīga ietekme uz attiecīgo ūdeņu stāvokli, no tā izrietētu, ka *Protect* ir vienīgi Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā paredzētās tiesības celt prasību.

68 Lai arī Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā nav noteikts, ka dalībvalstij ir jānodrošina tiesības procesa dalībnieces statusā piedalīties administratīvajā atļaujas piešķiršanas procesā, citādi ir tad, ja saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām šāda statusa saņemšana ir obligāts nosacījums, kas jāizpilda, lai varētu tikt celta prasība apstrīdēt šī procesa beigās pieņemto lēmumu.

69 Lai arī valsts tiesībās ir noteikta saikne starp administratīvā procesa dalībnieka statusu un tiesībām celt prasību tiesā, minētais statuss nevar tikt atteikts, neatņemot tiesībām celt prasību jebkādu lietderīgo iedarbību vai pašu jēgu, kas būtu pretrunā Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktam, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu.

70 No iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm izriet, ka Austrijas tiesībās ir paredzēta šāda saikne.

71 Šādā kontekstā ir arī jāņem vērā Direktīvas 2000/60 14. pants "Sabiedrības informēšana un apspriešanās", ciktāl tā 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka dalībvalstis "veicina visu ieinteresēto pušu efektīvu iesaisti šīs direktīvas īstenošanā, jo īpaši upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādē, pārskatīšanā un koriģēšanā".

72 Process, kurā atļauja tiek piešķirta konkrētam projektam, kas var izraisīt ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanos, ir jāuzskata par "īstenošanu" šīs tiesību normas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 1. jūlijs, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 32. punkts).

73 Turklāt no Direktīvas 2000/60 14. panta 1. punktā minētajiem vārdiem "jo īpaši" izriet, ka visu ieinteresēto pušu efektīva iesaiste neaprobežojas vienīgi ar upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādi, pārskatīšanu un koriģēšanu.

74 Turpretī minētā 14. panta 1. punktā ietvertais vārds "veicina" nozīmē vairāk plānojoša rakstura formulējumu, tādējādi ierobežojot šīs tiesību normas saistošo raksturu. To turklāt apstiprina apstāklis, ka, lai arī šī paša 14. panta citās tiesību normās ir noteikti faktiski pienākumi, tie konkrēti attiecas uz procedūru, kas saistīta ar upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādi, pārskatīšanu un koriģēšanu.

75 Tomēr, piemērojot Direktīvu 2000/60, dalībvalstij ir pienākums ievērot šīs direktīvas 14. panta 1. punkta būtību, kas ir pienākums veicināt visu ieinteresēto pušu efektīvu iesaisti direktīvas īstenošanā.

76 Kā jau minēts šī sprieduma 49.–51. punktā, no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem, šķiet, izriet, ka saskaņā ar piemērojamajām valsts procesuālajām tiesībām tāda vides aizsardzības organizācija kā *Protect*, pat ja tā atbilst Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punktā noteiktajām prasībām, lai uz to attiektos jēdziens "ieinteresētā sabiedrība", principā nevar iegūt dalībnieces statusu administratīvajā procesā, kas notiek atbilstoši ūdens resursu tiesībām.

77 Turklāt, lai arī ir skaidrs, ka *Protect* zināmā mērā varēja piedalīties atļaujas piešķiršanas procesā "ieinteresētās personas" statusā *WRG* 102. panta 2. punkta izpratnē, kas tai ļāva it īpaši izvirzīt argumentus, lai pierādītu, ka pamatlietā aplūkotais projekts var ietekmēt aizsargātās teritorijas viengabalainību Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta izpratnē, šis statuss nav vienlīdzīgs procesa dalībnieces statusam.

78 Tādējādi no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka procesa dalībnieka statuss, ja tas būtu ticis piešķirts *Protect*, būtu ļāvis tai aktīvi piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā, iesniedzot vairāk un atbilstošākus argumentus saistībā ar paredzētā projekta riskiem videi, it īpaši riskiem attiecībā uz šī projekta ietekmi uz ūdens stāvokli, iesniedzot šos argumentus iebildumu veidā, kuri būtu bijuši jāņem vērā kompetentajām iestādēm pirms atļaujas izsniegšanas projektam un tā īstenošanas.

79 Šāda *Protect* – kā vides aizsardzības organizācijas, kas ir pienācīgi izveidota un darbojas saskaņā ar piemērojamajās valsts tiesībās paredzētajām prasībām, – aktīva dalība ir vēl jo vairāk svarīga, jo tikai šādas organizācijas ir vērstas uz sabiedrības interesēm, nevis tikai privātpersonu individuālo interešu aizsardzību.

80 Šādos apstākļos iesniedzējtiesai, cik vien iespējams, attiecīgās procesuālās tiesības, it īpaši *AVG* 8. panta vispārīgā norma, ir jāinterpretē atbilstoši Direktīvas 2000/60 14. panta 1. punktam, lai ļautu tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* procesa dalībnieces statusā piedalīties tādā administratīvajā atļaujas piešķiršanas procesā kā pamatlietā aplūkotajā, kura mērķis ir īstenot šo direktīvu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupeni*e, C-240/09, EU:C:2011:125, 52. punkts).

81 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta, Hartas 47. panta, kā arī Direktīvas 2000/60 14. panta 1. punkta tiesību normas, lasot tās kopsakarā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā valsts procesuālās tiesības, saskaņā ar kurām vides aizsardzības organizācijām tādā situācijā kā pamatlietā nav tiesību piedalīties kā procesa dalībniecēm atļaujas piešķiršanas procesā, kura mērķis ir īstenot Direktīvu 2000/60, un kurās tiesības celt prasību, lai apstrīdētu šāda procesa rezultātā pieņemtus lēmumus, ir paredzētas vienīgi personām, kam ir šāds statuss.

Par trešo jautājumu

82 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Orhūsas konvencijas 9. panta 3. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā, ka tādā situācijā kā pamatlietā vides aizsardzības organizācijai tiek piemērots valsts procesuālo tiesību noteikums par noilguma termiņu, saskaņā ar kuru persona zaudē savu procesa dalībnieces statusu un tātad nevar celt prasību par lēmumu, kas pieņemts šī procesa rezultāta, ja tā nav savlaicīgi izvirzījusi savus iebildumus administratīvā procesa laikā un vēlākais šī procesa mutvārdu daļā.

83 Vispirms ir jāatgādina, kā jau ir norādīts šī sprieduma 49.–51. un 76. punktā, ka, šķiet, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar piemērojamajām valsts procesuālajām tiesībām tāda vides aizsardzības organizācija kā *Protect* principā nevar iegūt procesa dalībnieces statusu, lai piedalītos administratīvajā procesā attiecībā uz atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā Direktīvas 2000/60 4. pantā paredzētajam pienākumam novērst ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanos.

84 Tā kā tādējādi šķiet, ka *a priori* ir izslēgts, ka *Protect* šajā gadījumā būtu varējusi iegūt dalībnieces statusu minētajā administratīvajā atļaujas piešķiršanas procesā, īsti nav skaidrs, kā tā varēja zaudēt šo statusu saskaņā ar *AVG* 42. pantu, ko iesniedzējtiesa uzskata par sākumpunktu savā trešajā jautājumā, un tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka *WRG* 102. panta 2. punktā ir paredzēts, ka tikai persona, kurai ir procesa dalībnieces statuss, var izvirzīt iebildumus šādā administratīvajā procesā.

85 Ņemot to vērā, ir jāsniedz atbilde uz trešo jautājumu, ciktāl no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka šajā gadījumā pirmās instances tiesa noraidīja *Protect* prasību konkrēti tādēļ, ka tā bija zaudējusi savu procesa dalībnieces statusu saskaņā ar *AVG* 42. pantā paredzēto noteikumu par noilguma termiņu, no kā ir secināms, ka šim jautājumam nav tikai hipotētisks raksturs Tiesas pastāvīgās judikatūras izpratnē (it īpaši skat. spriedumu, 2017. gada 12. oktobris, *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:755, 30. un 31. punkts).

86 Saistībā ar trešā jautājuma būtību ir jānorāda, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā ir tieši paredzēts, ka šajā tiesību normā paredzētās prasības var būt pakļautas "kritērijiem", no kā izriet, ka principā dalībvalstis tām šajā ziņā atstātās rīcības brīvības ietvaros var paredzēt procesuālo tiesību noteikumus, kas attiecas uz nosacījumiem, kādi jāizpilda, lai varētu celt šādas prasības.

87 Šādā kontekstā tomēr ir jāatgādina, ka, ja dalībvalstis nosaka pārbaudes tiesā procesuālos noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt Direktīvā 2000/60 paredzētās tiesības, dalībvalstīm ir jāgarantē tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas ir paredzētas Hartas 47. pantā un ir efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa atkārtots apstiprinājums, ievērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktam principā nav pretrunā tāds noteikums par noilguma termiņu, kāds paredzēts *AVG* 42. pantā, kurā ir noteikts pienākums kopš administratīvā procesa sākuma īstenot tiesības – kādas piešķir procesa dalībnieka statuss – izvirzīt iebildumus saistībā ar attiecīgo vides tiesību noteikumu ievērošanu, jo šāds noteikums ļauj ātrāk identificēt strīdīgos punktus un attiecīgajā gadījumā atrisināt tos administratīvā procesa laikā tādējādi, ka prasības celšana tiesā vairs nav nepieciešama.

89 Tātad šāds noteikums par noilguma termiņu var veicināt Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta mērķa, kas izteikts šīs konvencijas preambulas 18. apsvērumā, nodrošināt efektīvu tiesvedības sistēmu sasniegšanu, un šķiet, ka tas ir arī saskaņā ar minētās konvencijas 9. panta 4. punktu, kurā ir prasīts, ka it īpaši tās 9. panta 3. punktā paredzētajām procedūrām ir jānodrošina "pamatoti un efektīvi" tiesiskie līdzekļi un ka tām ir jābūt "taisnīgām".

90 Šādos apstākļos minētais noteikums par noilguma termiņu, lai gan tas kā priekšnoteikums prasības celšanai tiesā ir tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā Hartas 47. panta izpratnē ierobežojums, var tikt attaisnots atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktam, ja tas ir paredzēts tiesību aktos, ja ar to tiek ievērota minēto tiesību būtība un ja tas ir nepieciešams, ievērojot samērīguma principu, kā arī tas patiešām atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 61.–71. punkts).

91 Tādējādi, lai būtu ievērota samērīguma prasība, konkrētā pieejamā administratīvās tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas kārtība Austrijas tiesībās nedrīkst nesamērīgi ietekmēt Hartas 47. pantā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 72. punkts).

92 Šajā ziņā rodas jautājums, vai tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā noteikuma par noilguma termiņu piemērošana tādai vides aizsardzības organizācijai kā *Protect* var pārmērīgi ierobežot tiesības celt prasību tiesā, kas garantētas Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, lai aizsargātu Direktīvas 2000/60 4. pantā paredzētās tiesības.

93 Lai arī iesniedzējtiesai galu galā ir jāatbild uz šo jautājumu, ņemot vērā visu atbilstošo faktisko un valsts tiesību elementu vērtējumu, no visiem Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, šķiet, izriet, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ka uz šo jautājumu ir jāsniedz apstiprinoša atbilde.

94 Šajā ziņā ir grūti pārmest *Protect*, ka tā neaizkavēja *AVG* 42. pantā paredzētā noteikuma par noilguma termiņu piemērošanu, kopš administratīvā procesa sākuma īstenojot tiesības, ko piešķir procesa dalībnieces statuss, izvirzīt ūdens resursu tiesību, kuru mērķis ir transponēt Direktīvu 2000/60 valsts tiesībās, pārkāpumu.

95 Šī organizācija lūdza kompetentajām iestādēm atzīt tai procesa dalībnieces statusu, taču tas šai organizācijai tika atteikts galvenokārt tādēļ, ka *WRG* 102. panta 1. punktā tam nav juridiska pamata. Līdz ar to minētajai iestādei vajadzēja piedalīties administratīvajā procesā "ieinteresētās personas" statusā *WRG* 102. panta 2. punkta izpratnē, kurā saskaņā ar *WRG* 102. panta 3. punktu tai nebija tiesību izvirzīt iebildumus, kuri iestādēm būtu bijuši jāņem vērā pirms lēmuma par atļaujas piešķiršanu pieņemšanas.

96 Līdz ar to, ņemot vērā piemērojamās valsts procesuālās tiesības, šķiet, ka pārmetums minētajai organizācijai, ka tā savlaicīgi nav izteikusi iebildumus, lai novērstu *AVG* 42. pantā paredzētā noteikuma par noilguma termiņu piemērošanu, būtu tas pats, kas pieprasīt šīm organizācijām izpildīt pienākumus, ko tās *a priori* nevar izpildīt, proti, *impossibilium nulla obligatio est*.

97 Turklāt, pat ja, kā apgalvo Austrijas valdība, *AVG* 42. pantā paredzētais pienākums ir vairāk formāla rakstura, tādā izpratnē, ka, lai novērstu šī noteikuma par noilguma termiņu piemērošanu, pietiktu izvirzīt iebildumus, ar kuriem tikai vispārīgi tiek apgalvots, ka attiecīgā projekta atļaušana būtu pretrunā kādai *WRG* tiesību normai, pieļaujot šo iebildumu pamatojumu iesniegt vēlāk, tomēr vides aizsardzības organizācijas pamatlietā no piemērojamajiem procesuālajiem noteikumiem varēja pamatoti secināt, ka tām vispirms bija jāiegūst procesa dalībnieces statuss, lai pēc tam varētu īstenot tiesības iesniegt iebildumus, proti, tiesības, ko piešķir šis statuss.

98 Neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, tātad, šķiet, ka, piemērojot *Protect*, katrā ziņā neskaidrā situācijā, kuru radījušas piemērojamās valsts procesuālās tiesības, *AVG* 42. pantā paredzēto noteikumu par noilguma termiņu, kā rezultātā tā ir gan zaudējusi savu attiecīgā administratīvā atļaujas piešķiršanas procesa dalībnieces statusu, gan savas tiesības celt prasību par lēmumu, kas pieņemts šī procesa rezultātā, var pārmērīgi ierobežot tiesības celt prasību tiesā, kas garantētas Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, lai aizsargātu Direktīvas 2000/60 4. pantā paredzētās tiesības.

99 Šajā ziņā šāda noteikuma piemērošana tādā situācijā kā pamatlietā ir tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā Hartas 47. panta izpratnē ierobežojums, kas nav attaisnojams saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu.

100 Līdz ar to, neskarot iesniedzējtiesas veicamo atbilstošo faktu un valsts tiesību normu pārbaudi, tai saskaņā ar šī sprieduma 55. un 56. punktā atgādinātajiem principiem ir pienākums tajā izskatāmajā lietā nepiemērot noteikumu par noilguma termiņu, kas ir paredzēts piemērojamajās valsts procesuālajās tiesībās.

101 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka, neskarot iesniedzējtiesas veicamo atbilstošo faktu un valsts tiesību normu pārbaudi, Orhūsas konvencijas 9. panta 3. un 4. punkts, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka tādā situācijā kā pamatlietā vides aizsardzības organizācijai tiek piemērots valsts procesuālo tiesību noteikums par prasības celšanas termiņu, saskaņā ar kuru persona zaudē savu procesa dalībnieces statusu un tātad nevar celt prasību par lēmumu, kas pieņemts šī procesa rezultātā, ja tā nav savlaicīgi izvirzījusi savus iebildumus administratīvā procesa laikā un vēlākais šī procesa mutvārdu daļā.

Par tiesāšanās izdevumiem

102 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK, 9. panta 3. punkts, skatot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka vides aizsardzības organizācijai, kas ir pienācīgi izveidota un darbojas saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām prasībām, ir jāspēj tiesā apstrīdēt lēmumu par atļaujas piešķiršanu projektam, kas var būt pretrunā tādam mērķim novērst ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, kāds noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīvas 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā, 4. pantā;

2) šīs konvencijas, kas apstiprināta ar Lēmumu 2005/370, 9. panta 3. punkta, Pamattiesību hartas 47. panta, kā arī Direktīvas 2000/60 14. panta 1. punkta tiesību normas, skatot tās kopsakarā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā valsts procesuālās tiesības, saskaņā ar kurām vides aizsardzības organizācijām tādā situācijā kā pamatlietā nav tiesību piedalīties kā procesa dalībniecēm atļaujas piešķiršanas procesā, kura mērķis ir īstenot Direktīvu 2000/60, un kurās tiesības celt prasību, lai apstrīdētu šāda procesa rezultātā pieņemtus lēmumus, ir paredzētas vienīgi personām, kam ir šāds statuss;

3) neskarot iesniedzējtiesas veicamo atbilstošo faktu un valsts tiesību normu pārbaudi, minētās konvencijas, kas apstiprināta ar Lēmumu 2005/370, 9. panta 3. un 4. punkts, skatot tos kopsakarā ar Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka tādā situācijā kā pamatlietā vides aizsardzības organizācijai tiek piemērots valsts procesuālo tiesību noteikums par noilguma termiņu, saskaņā ar kuru persona zaudē savu procesa dalībnieces statusu un tātad nevar celt prasību par lēmumu, kas pieņemts šī procesa rezultātā, ja tā nav savlaicīgi izvirzījusi savus iebildumus administratīvā procesa laikā un vēlākais šī procesa mutvārdu daļā.

[Paraksti]